

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Ex principiis Scoti & Scotistarum contra ipsos, argumentor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

debet esse positivum ut constituitur à tali modo: sed aliquid constituens positivum ut tale non potest esse negatio positivi, quia quod est sub vno opposito contradictorio, non potest constituere alterum sibi contradictorium; alias idem constitueret, & destrueret, vel ut melius loquar, esset constitutivum, & destrutivum alicuius, quod ex ipsis terminis repugnat; quare constitutivum unius contradictorii non potest participare essentialiter de altero contradictorio, nec esse sub illo: sed modus ille constituens ens in esse talis positivi, est sub positivo ut sic, ergo non potest esse negatio positivi.

118 Præterquam quod ille modus contrahens positivum ut sic, ad esse entis ut sic, nullius alterius rei positivæ, potest esse negatio, quia ens, quatenus ens formaliter, & quatenus constituitur per illum modum, nihil positivum negat primario; sed potius adæquate, & totaliter est positiva ratio essendi, & sic adæquate, & primario est obiectum propositionis affirmativæ: ergo absolute ac simpliciter ratio formalis, & primaria constituendi illud est positiva formaliter.

119 Tunc sic, positivum ut sic contractum ad ens ut sic, est positivum: ergo ille modus contrahens positivum ut sic, ad ens ut sic, & distinctus, ex natura rei ab ipso positivo ut sic, convenient in intrinsece in ratione positivi ut sic, quæ ratio positiva ut sic superior altero positivo debet contrahi ad illud positivum commune enti, & perfecti per aliquos modos, ex natura rei distinctos, ab ipso positivo contrahibili; quia illi modi sunt rationes differendi, & illa ratio superior est ratio conveniendi: ergo debent distinguí ex natura rei, quia hæc est fundamentalis ratio propter quam Scotus non solum in creatis: sed etiam in divinis introduxit distinctionem ex natura rei inter ens ut sic, & differentiam creatam, & increatam.

120 Tunc sic, iterum interrogo de illo modo, per quem contrahitur positivum secundum, ad positivum primum ut sic: utrum sit modus negativus ut sic vel positivus? non negativus, quia constituit positivum ut sic secundum; unde non potest esse negatio, quia differentia primario constitutiva alicuius oppositi contradictorii, non potest contineri sub alio opposito contradictorio, ut modus increatus constituens Deum, non potest esse creatura: ergo ille modus constitutivus positivi secundi ut sic, non potest esse sub negatione positivi ut sic, quod est contradictorium illius: ergo erit modus positivus.

121 Item propter eandem rationem, illa ratio quæ contrahitur, est positiva, quia est convenientia duorum positivorum, sicut convenientia duorum animalium in esse animalis est animal, & duorum individuorum in esse hominis est homo.

122 Iterum iste modus per se est positivus, & illa ratio contrahibilis per hunc modum est etiam positiva: ergo datur ratio superior positiva, quæ communis sit rationi illi contrahibili, & huic modo contrahenti, quæ necessario debet contrahi utique per alios modos ex natura rei distinctos, & positivos; de quibus, & de ratione superioris iterum sit eadem interrogatio, & sic evidenter procedetur in infinitum: ergo supposita sententia Scoti datur processus in infinitum, & sic incident in ipsum absurdum, quod evitare contendunt introducendo suas distinctiones Scoti.

Item, quia illa ratio positiva ut sic, primo abstracta ab ente, & perfectitate, est intelligibilis in se ut quod, quia non est ratio intelligendi aliud, cum non sit aliud cuius formaliter possit esse, sed potius est ratio superior omni alia, ratio autem superior non dicitur ratio formalis intelligendi inferius, nisi dicatur propter quam, quæ ut supra probavimus debet in se prius ut quod cognosci, v.g. ens ut sic, non est ratio formalis sub quo cognoscendi substantiam, neque homo est ratio formalis intelligendi Petrum, ratione cuius prædicatum superius non est ipsa intelligibilitas superioris, sed potius est cognoscibile ut quod in se, & propterea est mediū propter quod cognoscitur inferius, & sic non est veritas inferioris, sed potius in se verum ut quod, quo cognito venimus in cognitionem alterius, sed verum ut quod, & intelligibile ut quod; atqui verum ut quod est ens ut quod: ergo illa ratio positiva erit ens ut quod; unde non abstrahetur ab ente ut sic, ut ratio superior, sed potius erit synonymum enti. Deinde perfectitas in suo conceptu habet rationem positivi: ergo perfectitas in se erit ens eo modo quo dicitur positivum.

SVBSECTIO I.

Ex principijs Scoti, & Scotistarum contra ipsos argumentor.

124 **Q**uia tota ratio propter quam asserunt Scotus, & Scotistæ distinguí ex natura rei in Deo rationem entis, & rationem increati, aut differentiam perfectitatis est, quia Deus convenit cum homine, & cum quacunque creatura in esse entis, & non convenit, sed potius differt à creatura per differentiam increatam, & ab accidenti per perfectitatem, cum quo convenit in esse entis, hoc est præcipuum, & principale fundamentum quo fundantur, ad introducendam talem distinctionem, ut patet ex primo, & principali argumento posito contra nos, & in favorem Scotistarum in 1. sect. huius quest.

Atqui bene potest dari quod per vnam formalitatem conveniat à parte rei Deus cum aliquo, & per aliam non conveniat realiter, sed potius differt, & nihilominus in sententia Scoti non distinguantur ex natura rei tales formalitates: ergo præcipuum fundamentum Scoti quo innititur distinctio ex natura rei, tanquam inane, & omnino futile funditus corrui; & penitus labefactatur: minor in qua sola est tota difficultas sic demonstratur.

126 Quia in sententia Scoti, & communi Scotistarum, sine vlla controversia actus necessarius voluntatis divinæ quo se amat, v.g. non distinguitur vlllo modo ex natura rei formaliter ab actu ipsius voluntatis divinæ libero; sed per actum liberum, quatenus liberum, & sub ratione formalis liberi convenit vere, & realiter Deus cum actu libero creaturæ, quatenus libero, & non convenit realiter cum tali actu libero per actum necessarium, sub ratione necessitatis vere, & realiter: ergo in vestra sententia vna, & eadem entitas formalissime sine vlla distinctione ex natura rei convenit, & non convenit realiter cum eodem.

Minor illa sic demonstratur, quia tunc aliqua conveniunt vere, & realiter, quando in utrisque datur

Quæst. Vlt. vtrum ens distinguatur, &c. 213

datur simile prædicatum à parte rei, & tunc non conveniunt realiter, quando in vno ex illis extremis datur carentia prædicati, quod datur in altero: sed in actu libero Dei, & in actu libero creaturæ datur simile prædicatum libertatis, cum uterque actus sit liber vere, & realiter: ergo actus liber Dei, & actus liber creaturæ conveniunt vere, & realiter in ratione formalissima liberi vt sic: sed in actu libero creaturæ, datur carentia necessitatis, quæ reperitur formaliter in actu necessario Dei, ex eo quod actus liber creaturæ, quatenus liber non est formaliter necessarius, & actus, v.g. quo se amat Deus, & per quem Pater, & Filius producant Spiritum Sanctum, non est liber formalissime, sed determinatus, & necessarius omnino: ergo actus necessarius Dei, quatenus necessarius, non convenit vere, & realiter cum actu libero creaturæ, quatenus liber est in ratione libertatis, vt sic: ergo.

Declaratur, ideo per vos misericordia divina, & misericordia creata conveniunt vere, & realiter, & iustitia divina non convenit realiter aut ex natura rei cum misericordia creata, quia in misericordia divina, & creata datur simile prædicatum miserendi in actu primo, & in iustitia divina, quatenus talis, non datur formalitas miserendi, sicut datur in misericordia creata, & ideo ratio entis quæ datur in Deo convenit cum creaturæ, quia etiam in creatura datur prædicatum entis, seu essendi, & non convenit Deus per differentiam increatam, quia ratio independentis, & im- participati non datur in creatura, sed in actu libero creaturæ datur ratio libertatis, sicut datur in actu libero Dei, & non datur in actu libero creaturæ formalitas necessarii, quæ datur in actu necessario Dei: ergo actus liber Dei convenit realiter in ratione liberi, vt sic cum actu libero creaturæ, & actus necessarius Dei, quatenus necessarius non convenit vere, & ex natura rei cum actu libero creaturæ, quatenus libero, & in ratione liberi, vt sic:

118 Confirmatur tota hæc ratio, quia infinitudo essentialis divina, & ipsa essentia divina non distinguuntur ex natura rei in vestra sententia, vt sæpe à vobis audiui; & auribus usurpavi, dum in affectionibus publicis defendendis constituta divina essentia explicaretis: item in vestra sententia, etiam vnumquodque attributum, vt distinguitur ex natura rei ab ipsa divina essentia, & vt ab alio attributo seernitur, habet suam infinitatem non distinctam ex natura rei à tali attributo. Tunc sic, divina essentia vt distinguitur ex natura rei à divina sapientia, convenit vere, & realiter cum illa in esse divino, & in esse infinito vt sic, quia in utrisque reperitur simile prædicatum divini, & infiniti, & non convenit cum divina sapientia vere, & realiter in ratione essentia, & naturæ, & idem est de divina misericordia, iustitia, &c. quia attributa iustitiæ, misericordiæ, &c. ex natura rei non sunt divina essentia, & natura, sed potius perfectiones attributales increatæ naturæ: ergo eadem formalissima entitas, sine vlla distinctione ex natura rei convenit, & non convenit cum eodem: ergo falsum est, id quod asseritis, dicendo ens distinguui ex natura rei à differentia increata Dei, quia ens convenit in Deo cum creatura, & talis differentia non convenit realiter cum illa.

129 Clarius, in differentia vltima Dei, quatenus talis est, & quatenus distinguui ex natura rei ab ipso ente, quod est in Deo non datur pluralitas

formalitarum distinctarum ex natura rei, quia vos asseritis esse ita simplicissimam, & eandem, vt minime possit resolui in duos conceptus ex natura rei distinctos.

Sed hæc ipsa differentia vltima Dei convenit 130 vere, & realiter cum differentia vltima creaturæ in ratione differentia vt sic (quia sicut illa differentia distinguit Deum à creatura, & facit vt Deus differat ab illa, ita etiam differentia creaturæ distinguit creaturam à Deo, & facit vt creatura differat ab ipso) & disconvenit aut non convenit realiter in ratione increati sub ratione expressa increati, quia talis formalitas non reperitur in differentia creaturæ: ergo eadem omnino simplicissima formalitas, sine vlla distinctione ex natura rei, potest convenire, & non convenire, cum aliquo: quod clarius patet in singularitate Dei, quæ formaliter convenit cum singularitate creaturæ in ratione singularis vt sic, & non convenit cum singularitate creaturæ in ratione increatæ singularitatis, & nihilominus in singularitate divina non distinguuntur ex natura rei ratio singularitatis, & ratio increatæ singularitatis, quia singularitas divina, quatenus vltima differentia non est resolvable in duos conceptus, alias si esset resolvable, vt ipse Scotus in 1. latè probat, esset resolvable, daretur processus in infinitum, quod est absurdum omnino vitandum: ergo principale fundamentum Scoti, ad introducendam distinctionem, ex natura rei funditus corrui, & suo ipso pondere præmitur.

Secundo principaliter sic argumentor ex ipsius 131 Scoti principiis, quia ideo vos dicitis dari in Deo ex natura rei distinctionem inter rationem entis, & rationem increati, quia ratio entis in Deo separatur à ratione increati, quatenus existit in creatura sine ratione increati; sicut etiam separatur in Deo ratio entis, quæ reperitur in creatura à ratione creati; quia in Deo datur illa ratio sine ratione creati: totum hoc fundamentum patet ex secundo argumento posito in favorem Scotistarum *sección 1. huius questionis*; sed ex hoc argumento sequitur manifeste, non solum distinguui ex natura rei, rationem entis à ratione increatæ, sed quod magis est distinguui realiter absolute; ergo si aliquid probat vestra ratio, necessario debet probare in Deo repetiri distinctionem realem inter constitutiva Dei; sed dari distinctionem realem absolutam in Deo est hæreticum damnatum anno Domini 1148. sub Eugenio III. Papa, in Conc. Remensi, contra Gilbertum Porretanum: ergo tale argumentum probans conclusionem Scoti est omnino reiiciendum.

Quod autem ex tali argumento colligatur non solum distinctio ex natura rei, sed realis; sic demonstratur, quia ea quæ separantur realiter, realiter distinguuntur, & non solum ex natura rei; sed per vos ens separatur realiter ab esse increato seu à differentia vltima Dei, & etiam separatur à differentia creaturæ: ergo ratio entis non solum distinguui per vos à differentia Dei, & differentia creaturæ ex natura rei; sed etiam realiter. Maior est principium in metaphysica, quia idem realiter non potest esse sine seipso, alias esset, & non esset idem simul, vt videre est in Petro, & Ioanne; ideo enim colligimus Petrum distinguui omnino realiter sine vlla identitate reali à Ioanne, quia potest separari ab illo, & existere sine illo realiter, quod si negetur à vobis, omnino tollitur medium cognoscendi definitionem realem

inter duas res: ergo evidentiſſimum eſt ea diſtingui realiter inter ſe, ſine vlla identitate reali, quæ poſſunt ſeparari realiter, ita vt in aliquo ſubiecto ſit vnum ſine alio à parte rei, & ratio eſt manifeſta, quia quando datur identitas realis, non poeſt dari vnum ſine alio, aut deſtructo alio, quia quod deſtruitur quatenus deſtructum eſt, non eſt, & quod remanet, eſt: ergo iam idem eſſet ſimul, & non eſſet, quod eſt omnino impoſſibile ex illo evidentiſſimo axiomate: impoſſibile eſt idem eſſe, & non eſſe ſimul.

133 Minor proxima ſic probatur, quia ens exiſtit in creatura ſine differentia increati per vos, & exiſtit in Deo ſine differentia creaturæ: ergo ratio entis ita ſeparatur à ratione increati vt ſit ſine illa, ac proinde maxima omnium ſeparatione ſegregetur à tali differentia: item deſtructa creatura non deſtruitur ens: ergo ita ſeparatur ratio entis à ratione creaturæ, vt exiſtat vnum ſine alio: ergo maxima omnium ſeparatione, ſimiliter ſeparatur ratio entis à ratione creaturæ.

134 Vltimo argumentor contra Scotum, quia ratio Scoti, qua vtitur ad probandam diſtinctionem ex natura rei inter prædicata divina eſt ipſa, qua vſus fuit Gilbertus Porretanus ad probandam ſuam hæreſim: atqui hæreſis Gilberti Porretani erat affirmare diſtinctionem realem inter prædicata divina: ergo ex ratione Scoti ſequitur manifeſte in Deo dari non ſolum diſtinctionem ex natura rei, ſed etiam realiter. Maior patet ex his verbis, quibus Otto Friſingensis Episcopus, maxime fide dignus, & antiquus Author, qui centum, & amplius annos poſt Bernardum claruit imperio vacante anno 1260. proponit rationem Gilberti ad probandam ſuam concluſionem: *videlicet ſi indeterminate profiteretur divinitatem eſſe Deum, (id eſt) quamlibet perſonam, cogeretur ſine determinatione concedere quicquid de qualibet perſonarum, & de eſſentia, ſicque in hanc incidere abſurditatem, aut ſicut perſonam filij, ita divinam eſſentiam indeterminatam incarnatam paſſam conſideretur: ex qua abſurditate facile ſenſus hæreticus iuxta Sabellum emergeret, & eadem res diceretur, & generans, & genita, & eandem ſeipſam genuiſſe; quod autem inter naturam, & perſonam non mathematica abſtractione, ſed Theologica conſideratione quoquomodo divideret ratio, & ratione, & authoritate probare nitentur; ſic ille.*

Itaque ratio Gilberti hæc erat, ſi idem ſunt omnino ſuapte natura perſona, & eſſentia: ergo ſi perſona vnitur realiter naturæ humanæ illam ſubſtituens, etiam natura divina eodem modo vnitur, & humanam terminabit, quare ſicut dicimus Verbum paſſum, & mortuum, ipſam etiam deitatem mortuam, & paſſam dicemus: cum ergo hæc non ſint concedenda, ſequitur eſſentiam non eſſe perſonam, & e contra ex natura rei; ecce ipſa ratio Scoti, nam Gilbertus colligit eſſentiam non eſſe relationem ex natura rei, ne cogamur dicere de eſſentia quæ de perſona enuntiamus, ſcilicet generari, & generare, ac ſi à contrario cum Scoto diceret de eſſentia non dicimus quod reipſa generatur, ſicut de perſona: ergo perſona, & eſſentia non ſunt idem ex natura rei, quia de eodem non poeſt affirmari, & negari idem: vide tuam rationem qua probas ens, & increatum diſtingui ex natura rei in Deo, quia de ente affirmatur à parte rei convenientia cum natura, quæ negatur de differentia increata: ergo ratio Scoti, & ratio Gilberti Porretani eſt eadem numero; ſed

conciliū Remenſe ſub Eugenio III. indicat ex tali ratione ſequi diſtinctionem minime concedendam in Deo, ac proinde ipſum Concilium damnauit rationem Gilberti, & concluſionem erutam à tali ratione: ergo concluſio, & ratio Scoti eſt omnino repellenda, vt repulſa fuit à Concilio Remenſi.

Dices, Gilbertum poſuiſſe diſtinctionem in Deo, non tanquam inter duas formalitates ſolum, ſed tanquam inter duas res.

Sed contra primo, quia vt optime aduertit P. Vazquez, Gilbertus nunquam poſuit ita apertam diſtinctionem inter eſſentiam, & perſonam, ſicut eſt diſtinctio quæ inter duas res eſſe poeſt; ſed dixiſſe quoquo modo Theologica conſideratione diſtingui, ita vt non ſolum abſtractione mathematica; ſed conſideratione Theologica ratio noſtra inter illa diſtinctionem operetur, quaſi dicat non ſolum diſtingui noſtro modo intelligendi: nam mathematicus ſola conſideratione ſua ſeparat à materia, ea quæ vere in materia ſunt: ſi ergo ſolum ratione mathematica diſtinguuntur, quæ ſolo noſtro intellectu diſtincta concipiuntur: ratione vero Theologica ea dixit diſferre, quæ ſecundum veram Theologiam inter ſe diſtingui aſſerit, intelligit autem ex natura rei, ſed à parte rei, non ſola conſideratione, alioqui non eſſet aliud diſferre ratione mathematica, & conſideratione Theologica: hæc ſunt quæ dicebat Gilbertus, vbi nulla mentio ſit de diſtinctione ſimpliciter reali, ſed ſolum de diſtinctione quæ datur à parte rei ſine fictione: atqui veſtra diſtinctio non eſt ficta, ſed vera à parte rei, & ex natura rei: ergo veſtra ſententia eſt ſententia Gilberti, quod patet amplius, ex decreto Concilij Remenſis ibi: *credimus, & conſitemur naturam divinam eſſe Deum, neque aliquo ſenſu Catholico poſſe negari, quin divinitas ſit Deus, & Deus divinitas, ſicut vera dicitur Domini ſapientia Dominum, ſapientia ſapientem, & alia huiusmodi, ſicut divinitatem Deum eſſe credimus, non niſi ea ſapientia quæ eſt ipſe Deus ſapientem eſſe, ſicut non niſi ea divinitate Deum quæ eſt ipſe id eſt ſeipſo ſapientem vnum Deum, ſic Concilium: vbi aperte damnat non ſolum diſtinctionem maximam realem, ſed potius, & magis data opera quamcumque diſtinctionem à parte rei, & in quocumque ſenſu catholico, vt patet ex illis verbis naturam divinitatis eſſe Deum, nec aliquo ſenſu catholico poſſe negari, ac ſi dicat, credimus, & conſitemur tantam identitatem inter divinitatem, & Deum, inter ſapientiam, & ipſum Deum, vt in nullo ſenſu vero, & catholico poſſit concedi diſtinctio aliqua inter prædicata abſoluta Dei; ſed vos conceditis diſtinctionem veram, licet non in omni ſenſu, ſcilicet realiter, nihilominus tamen in aliquo vero ſine fictione ex natura rei: ergo veſtra diſtinctio damnata eſt in Concilio Remenſi contra Gilbertum.*

Dices eam diſtinctionem damnatam eſſe, in qua poſſit negari, aut per quam negetur ſapientiam, & divinitatem eſſe Deum; cum autem adhuc, licet concedatur diſtinctio ex natura rei inter prædicata abſoluta, & Deum ex vi talis diſtinctionis, non poſſit negari ſapientiam eſſe Deum, aut prædicatum abſolutum eſſe Deum, ſeu aliud prædicatum, inde eſt quod non ſit damnata talis diſtinctio, ſed ſolum diſtinctio realiter.

Sed contra manifeſte, quia omnis diſtinctio eſt talis

Quæst. Vlt. vtrum ens distinguatur, &c. 215

ralis conditionis, vt dicat negationem illius; à quo distinguitur in ea ratione, & genere qua datur distinctio, itaque id quod distinguitur, dicit negationem alterius à quo distinguitur, ac proinde ex vi distinctionis negat identitatem cum altero in ea ratione qua distinguitur ab eo; vnde identitas, & distinctio in ea ratione, & genere quo sunt, ita se opponunt, vt se expellant ab eodem subiecto, v. g. ea quæ distinguuntur per rationem, per rationem non sunt idem, neque identificantur; ac proinde per rationem vnum negatur de alio, sicut quæ realiter absolute distinguuntur, realiter, & absolute non identificantur; sed potius vnum negatur de alio; vnde relatio paternitatis in diuinis, quia distinguitur realiter à filiatione, quatenus relatio est, non identificatur cum filiatione, & ac proinde negatur quod sit filio realiter, quia ipsa distinctio dicit negationem, quæ prædicatur de ipso quod distinguitur ab alio; vnde quia Deus distinguitur à creatura habet negationem quæ prædicatur de Deo in hac propositione; Deus non est creatura; itaque omnis distinctio in ea ratione, qua est distinctio, affert negationem quæ prædicatur in concreto de distincto respectu illius à quo distinguitur.

138 Tunc sic, vestra distinctio ex natura rei est vera distinctio in illo genere: ergo in illo genere affert negationem identitatis respectu extremi distincti, quæ in concreto prædicatur de ipso distincto respectu illius à quo distinguitur, sed per vos Deus habet distinctionem ex natura rei respectu sapientiæ diuinæ, & respectu entis: ergo habet ex natura rei negationem respectu sapientiæ, entis, &c. quæ vere in concreto prædicatur de Deo respectu sapientiæ, & de sapientia respectu Dei &c. ex natura rei: ergo in vestra sententia ex natura rei est vera hæc propositio, Deus non est sua sapientia, vtique in sensu de quo loquimur, videlicet ex natura rei: ergo necessario debetis asserere in aliquo vero sensu Catholico, licet non in omnium esse verum dicere sapientia diuinam non est Deus: patet hæc consequentia, quia per vos ex natura rei, vere habet negationem: ergo in sensu ex natura rei catholice, & vere negat suam sapientiam; sed sensus ex natura rei verus, & Catholicus est, aliqui sensus verus, & Catholicus: ergo in aliquo vero sensu per vos est verum dicere, sapientia diuinam non est Deus licet in alio sensu, scilicet realiter sit verum dicere sapientia diuinam est Deus: atqui Concilium immediate damnat vestram sententiam, sicut sententiam Gilberti, qui non in omni sensu; sed solum in aliquo, scilicet secundum rationem Theologicam asseruit, sapientiam non esse Deum, cuius oppositum definivit Eugenius Papa, dicens inter perfectionem, & essentiam, rationem veram, & Theologicam non debere distinguere: efficitur ergo vt formaliter ex natura rei non distinguantur; cum enim Eugenius definivit ne ratio distinguatur, intellexit secundum phrasin Gilberti, videlicet secundum rationem, & considerationem non mathematicam, sed Theologicam, quæ est ex natura rei, & ante nostram cognitionem; præcipue, quia si magis probati nisi discipuli Gilberti post Concilij definitionem dicebant, inter relationem seu personam, & essentiam non esse distinctionem in intelligendo; sed in nomi-

nando (vt certum est illos dixisse) efficitur solo nostro modo cognoscendi, qui varijs vtitur nominibus, non autem consideratione Theologica, quæ tendat ad rem ipsam, vt in se est aliquam ibi posse distinctionem inueniri.

Vergetur, quia eam distinctionem solum damnauit Concilium, quæ directe colligebatur ex ratione illa Gilberti supra posita: sed ratio Gilberti vt supra posuimus est qua vtitur Scotus, & distinctio Scoti sequitur ex eadem ratione Scoti, & Gilberti: ergo ipsa distinctio Scoti est quam damnauit Concilium Remense contra Gilbertum.

Confirmatur ex Concilio Florentino sess. 18. post medium, in disp. inter Ioannem & Marcum, vbi Ioannes ex Ecclesia Latina sic ait: *Diuina substantia, & persona re quidem sunt idem, secundum autem modum intellectus nostræ differre videntur*; cui sententiæ Marcus pro Ecclesia Græca coram toto Concilio consensit, Andreas etiam præsul Colossensis in eodem Conc. sess. 7. volens conciliare disputationem eorum Ioannis & Marci, sic dixit: *Plurimum refert simpliciter profere diuinam substantiam, vel Patris filijque substantiam: haud quaquam iam eni putare debemus vt re differant, quandoquidem sola ratione aut intelligentia differre creduntur*, &c. si ergo essentia Patris, aut essentia Filij sola ratione differt ab essentia absolute sumpta, sequitur sola etiam ratione differre relationem ab essentia simpliciter acceptam; nam aliqui, & essentia Patris quæ relationem addit non sola ratione differret ab essentia simpliciter, & quod caput est in eodem Concilio sess. vltima, in quadam confessione fidei, quæ à Latinis, ad Græcos missa est, sic dicitur: *Porro autem ne identitatem coniunctionemque diuinæ substantiæ distribuere ac ipsam substantiam, re non autem sola ratione ab hypostasibus & personis differre credere videamur*, &c. vbi putat Concilium & tota pars Latinorum, in commodum existimare inter personam, & essentiam distinctionem maiorem esse, quam rationis, & intellectus; atqui vestra distinctio siue inter attributa & essentiam, siue inter prædicata essentialia Dei; non solum est rationis, & intellectus; sed etiam datur à parte rei vere: ergo est contra mentem Concilij Florentini, laudantis, & admittentis tanquam veras propositiones supradictas Ioannis Latini, & Marci Græci, præcipue, quia ex vestra sententiâ sequitur manifeste distinctionem, quam admittitis, non solum esse ex natura rei; sed etiam realiter, quia omne ens dividitur sufficienter in ens rationis, & reale: ergo omnis pluralitas, quæ sequitur ad ens, eodem modo sufficienter dividetur, pluralitas autem idem est quod distinctio: ergo omnis distinctio aut erit rationis aut realis: sed hæc vestra non est rationis: ergo realis. Deinde si ex natura rei ante intellectum vna ratio formalis non est alia: sequitur esse aliam, & aliam rationem; cum igitur quævis illarum sit aliquid reale sit vt ante intellectum ex natura ipsius rei sit aliquid, & aliquid reale: erunt ergo duæ res, aut duo realiter diversa.

Neque quidquam obstat, quod in vna, & eadem re, quæ habet rationem totius reperiatur duplex ratio, vt in homine, anima, & corpus; vna quæque enim ratio differt ab alia realiter: sic ergo licet in eadem re quæ habet rationem totius, reperiatur duplex ratio formalis; si tamen vna non est alia ex natura sua, & ante intellectum erit realiter ab ea distincta.

Porro

¹⁴² Porro autem distinctionem realem non solum eorum, quæ invicem simul separari possunt; sed eorum etiam quorum unum saltem sine altero esse potest, licet non contra præter rationem ipsam confirmat aperte authoritas Arist. 7. Topic. cap. 1. loco 15. his verbis: *amplius si potest alterum sine altero esse, non erit idem*. hoc eodem argumento quod unum sine alio manere possit probat August. lib. 6. de Trinitate, cap. 6. aliud esse magnitudinem, aliud figuram, aliud colorem, & Bernardus ser. 80. in Cantica, animam non esse suam iustitiam, & sanctitatem eadem ratione colligit; probari etiam manifeste potest, quia quoties aliqua duo sola ratione nostra diversa sunt, re autem sunt idem omnino sola cogitatione, possunt separari sicut sola cognitione sunt diversa.

SECTIO ULTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

¹⁴³ Ad primum argumentum, distinguo maiorem, eadem res secundum idem formaliter, & virtualiter concedo secundum idem formaliter, & virtualiter distinctum, nego; cum autem ratio entis in Deo, & in creatura distinguatur virtualiter à differentiis, ut ex supradictis patet, potest esse ratio conveniendi, & differentia in creatura propter hanc distinctionem, ratio differentie aut differendi per quam differat, & distinguatur Deus à creatura.

¹⁴⁴ Neque enim hæc distinctio virtualis aliquid derogat divinæ simplicitati, quia hæc simplicitas solum consistit in summa reali identitate rei cum omnibus rationibus realibus, quæ in illa sunt seu de illa dicuntur, quin potius hæc distinctio indicat excellentiam divinæ simplicitatis, quæ indivise omnem perfectionem completitur, æquivalendo rebus inter se formaliter distinctis. Unde provenit ut sub diversis rationibus, seu conceptibus concipi possit à nobis, qui inadæquate, & imperfecte res divinas concipimus, quod fundatur in eminentia, & infinita perfectione actualissima ipsius rei, quæ unita continet ea quæ in creaturis divisa sunt; sic autem multa continere non est diminutio simplicitatis, sed potius illius excellentia, & consummata perfectio; itaque summa identitas Dei est formalis, cui non opponitur virtualis, aut eminentialis distinctio, quia opposita debent esse in eodem ordine, & ideo formalis lux non pugnat formaliter cum formali frigiditate, quia calor non continetur cōformaliter in luce, sed eminentialiter; eminentialis autem calor non pugnat cum formali frigiditate, quia sunt in diverso ordine: sed distinctio virtualis, aut per æquivalentiam non est formalis distinctio: ergo non pugnat cum identitate formali, sicut, v. g. eminentialis continentia creaturæ, seu esse eminenter creaturæ non pugnat cum esse formali Dei, & ideo in omnium sententia Deus est virtualiter, seu eminenter creatura, & simul est formaliter Deus, & increatum esse sine ulla controversia, in quo tantum abest quod eminentialis aut virtualis ratio creaturæ destruat rationem increati formaliter, quin potius sit summa perfectio divini esse formalis, quod adeo verum est, ut si per impossibile Deus non esset eminenter creatura, non esset Deus formaliter, ac proinde destrueretur esse formale Dei,

quapropter potius pugnat cum esse formali Dei, non esse eminenter creaturam quam pugnet cum illo esse eminentiale seu virtuale esse creatum.

Ergo similiter eminentialis virtualis distinctio seu per æquivalentiam est summa perfectio summe identitatis Dei seu omniidentitatis divinæ, quæ si deficeret in Deo, sine dubio non esset summe, & infinite perfecta identitas Dei, quapropter tantum abest ut hæc eminentialis, virtualis seu per æquivalentiam distinctio opponatur cum omni identitate divina, quin potius conducit ad summam perfectionem illius: ergo distinctio, quæ opponitur tali identitati est formalis, quia est in eodem genere formalitatis, ac est identitas divinæ, unde identitas divina excludit omnem distinctionem, & pluralitatem divinam inter absolutas, ratione cuius dixit eleganter Bernardus, *disso lib. 5. cap. 7. nisi omnia unum in Deo, & cum Deo consideres, habebis multiplicem Deum, mihi vero non deest, quid cogitem melius eiusmodi Deo tuo: quares quid mera simplicitas.*

Ad confirmationem primam respondeo cum ¹⁴⁶ Patre Suarez, rationem substantiæ, & entis in substantia esse quidem eandem omnino secundum rem, differre tamen virtualiter in re, & per rationem formaliter, & priori consideratione habere in substantia eandem rationem essentialem, virtualiter tamen, & ratione diversam; & idem de ratione entis, & accidentis propterea in accidenti reperiuntur; e contra vero accidens, & substantia inter se comparata dicuntur habere in ratione entis essentialem rationem eandem, secundum rationem tantum, non secundum rem, & ideo in omnibus illationibus in ea confirmatione factis, committitur æquivocatio non distinguendo diversas rationes, & modos convenientiæ distinctionis fundatos in distinctione æquivalentiæ, & virtuali.

Ad secundam confirmationem distinguo maiorem, sunt in re distincta actualiter, & formaliter, nego, virtualiter concedo: ad probationem distinguo, maiorem, formaliter, & in esse entis nego; in esse terminativo, & obiectivo concedo; alias ex eo quod definitio formaliter sit accidens sequetur quod res definita debeat esse accidens, quapropter definitio solum confirmatur in hoc cum definito, ut explicet quod habet definitum sine fictione, non autem debet conformari formaliter in gradu essendi, ita ut substantia definita habeat definitionem, quæ sit substantia, cum hoc sit impossibile; & ut uni entitati reali unica definitio solum respondeat, quia hoc falsum est, siquidem una, & eadem entitas secundum varias formalitates potest varijs definitionibus definir, quia cum nos definiamus secundum quod concipimus, & concipiamus per conceptum inadæquatam, non possumus eadem definitionem ex haurire eandem simplicissimam entitatem varijs definitionibus.

Ad secundum Responderetur concedendo maiorem, & negando minorem, ad probationem distinguo antecedens, ratio entis quæ erat in creatura est sine creatura, nego, alia realiter distincta ratio entis, quæ semper in Deo fuit, concedo; unde ratio entis quæ est in Deo non separatur aliunde ratio entis quæ est in Deo, & ratio entis quæ est in creatura nunquam separatur à modo creato, unde tota fallacia argumenti in hoc consistit, quod intellectus fingat esse eandem rationem entis,